

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum scientia Dei sit variabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Art. 7. huius
quæst. 8. ar.
5. ad 2. arg.

Art. 4. huius
quæst. 8. ar.
5. ad 2. arg.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

1. p. quæst.
14. art. 15.

quod cognoscit, & de hoc supra dictum est.
Ad XII. dicendum, quod duplex est cognitionis medi-
um, unum quod est medium demonstrationis, & hoc
oportet esse proportionatum conclusioni, ut eo pos-
ito conclusio ponatur, & tale medium cognoscendi
non est Deus respectu contingentium. Aliud medi-
um cognitionis est, quod est similitudo rei cognita: &
tale medium cognitionis est diuina essentia non ta-
men est adequatum nec proportionatum alicui, &
si sit proprium singularum, ut supra dictum est.

ARTICVLVS XIII.

Utrum diuina scientia sit variabilis.

TERTIODECIMO quaeritur, utrum scientia Dei sit
variabilis. Et videtur quod sic, quia scientia est assimilatio
scientis ad rem scitam: sed scientia Dei est perfecta,
ergo perfecte assimilabitur rebus scitis: sed scita a
Deo sunt variabilia, ergo & scientia Dei variabilis.

¶ 2 Præ. Omnis scientia quæ potest falli, est varia-
bilis: sed scientia Dei potest falli, est enim de contin-
genti quod potest non esse: sed si non sit, scientia Dei
fallitur, ergo est variabilis.

¶ 3 Præ. Scientia nostra quæ est per receptionem
a rebus, est per modum scientis, ergo scientia Dei
quæ est per hoc quod confertur aliquid rebus, est per
modum rei scitæ: sed scita a Deo sunt variabilia, er-
go & scientia eius variabilis.

¶ 4 Præ. Ablato vno relationum aufertur aliud,
ergo variatio vno variatur reliquum: sed scita a Deo
sunt variabilia, ergo scientia eius variabilis.

¶ 5 Præ. Omnis scientia, quæ potest augeri vel mi-
nuí, potest variari: sed scientia Dei potest augeri &
minuí, ergo & probatio media, omnis scientis, qui
quandoque scit plura, quandoque pauciora, eius
scientia variatur, ergo scientis qui potest plura scire
quàm sciat vel pauciora, habet scientiam variabilem:
sed Deus potest plura scire quàm sciat, scit enim ali-
qua esse vel futura esse vel fuisse quæ facturus est,
posset autem plura facere quæ nunquam est factu-
rus, & ita posset scire plura quàm sciat, eadem ratio-
ne posset pauciora scire, quàm sciat, quia potest di-
mittere aliquid eorum quæ facturus est, ergo scien-
tia eius potest augeri & minuí, sed dicebat quod quàm
uis plura vel pauciora essent subiecta diuina scien-
tia, non tamen eius scientia variatur.

¶ 6 Sed contra, sicut possibilis sunt subiecta diuine
potentie, ita scibilia sunt subiecta diuine scientiæ:
sed si Deus posset plura facere quàm potuit, eius po-
tentia augetur, minueretur autem si posset in pau-
ciora, ergo eadē ratione si plura sciret, quàm prius
sciuisset augetur eius scientia.

¶ 7 Præ. Quandoque sciuit Christū nasciturū, nunc
autem nescit eum nasciturū: sed iam natum, ergo
Deus aliquid scit quod prius nesciuit, & aliquid
scit quod nunc nescit, & sic eius scientia variatur.

¶ 8 Præ. Sicut ad scientiā requiritur scibile, ita requi-
ritur modus sciendi: sed si modus sciendi variaretur,
scientia esset variabilis, ergo eadem ratione eū scibi-
lia ab ipso uarietur, eius scientia variabilis erit.

¶ 9 Præ. In Deo est esse quidam scientia approbatio-
nis in quibus bonos cognoscit: sed potest appro-
bare quos non approbavit, ergo potest scire quod prius
nesciuit, & sic videtur scientia eius esse variabilis.

¶ 10 Præ. Sicut scientia Dei est ipse Deus, ita potest
Dei est ipse Deus: sed a potentia Dei dicuntur res
mutabiliter in esse productæ, ergo eadem ratione a
scientia Dei res mutabiliter cognoscuntur sine ali-
quo detrimento perfectionis diuine.

A ¶ 11 Præ. Omnis scientia quæ trāsit ab vno in alte-
rum, est variabilis: sed scientia Dei est hmoi: quia per
essentiam suam cognoscit res, ergo est variabilis.

SED CONTRA est, quod dicitur Iacob. Apud
quem non est transmutatio.

¶ 2 Præ. Motus est actus imperfecti, ut dicitur in 3.
de Anima: sed in diuina scientia nulla est imperfec-
tio, ergo non est variabilis.

¶ 3 Præ. Omnia mota inducuntur ad vnum primum
immobile: sed causa prima omnium variabilium
est diuina scientia, sicut causa artificiatorum est ars,
ergo scientia Dei est inuariabilis.

RESPON. Dicendum, quod cum scientia sit medium
inter cognoscentē & cognitum, duplex potest accide-
re variatio in ipsa vno modo, ex parte cognoscentis,
alio modo, ex parte rei cognita: ex parte autem co-
gnoscentis tria in scientia considerare possumus, scilicet
ipsam scientiā, actū eius, & modum ipsius, & secun-
dum hæc tria potest variatio accidere in scientia ex par-
te scientis. Accidit, n. variatio in ea ex parte ipsius
scientiæ quando de nouo acquiritur scientia alicui-
us, quod prius nesciebatur, & secundum hoc attendi-
tur generatio, vel corruptio, aut augmentum & di-
minutio ipsius scientiæ: talis autem variatio in diui-
na scientia accidere non potest, quia scientia diuina
ut supra ostensum est, non solum est entium: sed et
non entium: non autem potest esse aliquid præter
ens vel non ens: quia inter affirmatiuam & nega-
tiuam nihil est medium. Quamuis autem secundū
quendam modum scientia Dei sit tantum existētiū
in presenti, præterito, vel futuro, secundū quod scien-
tia ordinatur ad opus quod facit voluntas si tñ per
hunc modum sciendi, sciret aliquid quod prius nesci-
ret, nulla variatio ex hoc accideret in scientia eius,
cum ipsa sit æqualiter entium & non entium quātum
ex parte eius est: sed si esset ex hoc aliqua variatio
in Deo, hoc esset ex parte voluntatis, quæ determi-
nat scientiam ad aliquid, ad quod prius non determi-
nabat: sed nec in voluntate ipsius aliqua variatio ex
hoc accidere potest, cum n. hoc sit de ratione volunta-
tis, ut libere actū suum producat, quantum est ex ipsa
ratione voluntatis, æqualiter potest in vtrūque opposi-
torum exire, ut scilicet velit, vel non velit facere, vel non
facere sed tñ non potest facere, ut simul dñ vult non ue-
lit: sic in voluntate diuina, quæ immutabilis est, non
potest accidere, ut prius voluerit aliquid & postea non
lit idē in idē tēpus: quia sic voluntas eius esset tem-
poralis, & non tota simul: vnde, si loquamur de neces-
sitate absoluta, non est necesse cum uelle hoc quod
noluit: quia absolute loquēdo possibile est eū non uelle:
sed si loquamur de necessitate, quæ est ex suppositio-
ne, sic necessariū est eū uelle si noluit, & sic ex sup-
positione predicta loquēdo, non est possibile eū non
velle si uult uel si uoluit: mutatio autē eū requirit duos
terminos, semper respicit ultimū in ordine ad primū:
vnde hoc solum modo sequeretur, quod si uoluntas esset
mutabilis, si esset possibile eū non uelle quod uult, uel quod
prius uoluerit, & sic patet, quod hoc quod potest plura esse
scita a Deo per hunc modum sciendi, uel pauciora nul-
la variatio ponitur in scientia eius, uel in uoluntate: hoc
enim est eū posse plura scire quàm posse per uoluntatē
suā determinare scientiā suā ad plura faciēda, sed ex
parte actus accidit variatio in scientia tripliciter, u. o-
modo, ex eo quod actu considerat, quod prius non considera-
bat, sicut dicimus illū uariari, quoniam exit ab habitu in
actū: iste autē uariationis modus in scientia Dei esse
non potest, quia ipse non est sciens secundum habi-
tum.

Quærit. disp. S. Tho. QQ 4 tum:

Coment. 28.
tom. 2.

Art. 8. huius
quæst.

